

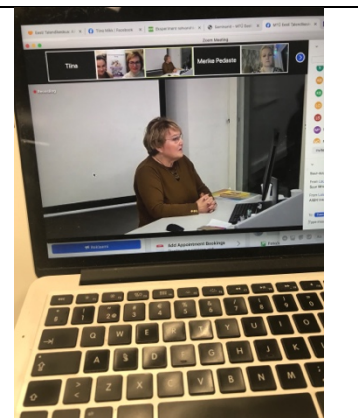
Talendikeskuse talveseminar 2020

Testida või mitte testida – selles on küsimus !

1. detsembril 2020 Zoom keskkonnas

Seminar toimub annetamistalgute raames.

Seminari osalustasu läheb talendikeskuse projekti „Talendipäev lasteaias“ toetuseks

Talveseminar 2020 kokkuvõte

Kokkuvõte on mõeldud täienduseks seminari slaididele, mis on kättesaadavad talendikeskuse kodulehel.

Sissejuhatuseks selgitas **Viire Sepp** seminari teema valiku tagamaid: mitmed pered on olnud silmitsi olukorraga, kus kool ei julge teha ühele lapsele õppetöös erandeid ilma, et lapsevanem esitaks koolile „andekust tõestava dokumendi“ ehk tänase seminari teemaks oleva andekuse testi tulemuse.

Koolipsühholoogid andekuse testimisest

Koolipsühholoogid **Anu Pärn** ja **Kairi Kull** avasid alustuseks sellise praktika tagamaid. Nende sõnul tullakse psühholoogi juurde siis, kui lapse arengus on juba märgatud erinevust võrreldes eakaaslastega, st koolipsühholoog ei ole esimene andekuse märkaja. Sageli on esimeseks märgiks see, et laps teeb midagi, mida ta ei peaks tegema, või vastupidi - ei tee seda, mida ta peaks tegema. Enamasti ei pöörduta koolipsühholoogi juurde konkreetse sooviga teha andekuse testi, vaid pöördumise põhjus on üldisem. Harva pöörduvad psühholoogi poole vanemad sooviga oma „viielisele“ individuaalset õppekava saada. Enamus juhtumitest puudutavad spetsiifilist andekust, mis on avaldunud õppetöö käigus, st juba enne testi tegemist on teada, et tõenäoliselt on tegu andeka lapsega.

Koolipsühholoogid tõdesid, et **seadus annab koolile suure autonoomsuse**: seadus ei takista õpetajal kohendada õpet lapse vajaduste järgi. Seadus lubab teha kohandusi ilma diagnoosita. Samas näeb ka seadus ette, et lapsel peavad olema tugiteenused kättesaadavad. Reaalsus on see, et koolipsühholoogid on täna üksnes 34% koolidest; puudust aitavad leevendada Rajaleidja spetsialistid. **Niisiis ei ole õppe kohandamiseks testi vaja teha.**

Teisisõnu, õpetajal on tohutu võim andekust märgata ja toetada, kuid samas tekib põhjendatud küsimus: „**Kas ta jaksab?**“. Põhitähelepanu läheb klassis nendele, keda õppimises vaja järgi aidata, tippudega tegelemiseks ei jää lihtsalt mahti.

Mõned mõtted ja soovitused:

- Kui laps on tunnis kiire ja nutikas, siis sageli tehakse see viga, et laps kuhjatakse tunnis ülesannetega üle; enamasti on tegu lihtsalt sama taseme ülesannetega, mis „ei paku pinget“. See võib viia ülekoormuseni, mis halvimal juhul päädib alasooritusega. Lisaks õpib laps kiiresti, et ülesannete lahendamiseks tasub venitada, et mitte tüütuid ülesandeid juurde saada. Koolipsühholoogid soovitavad kava juba varem valmis teha ja rõhutada, et lisaülesandeks tuleb anda keerukamaid ülesandeid, et võimekal oleks huvitav neid lahendada;
- Kõrge intellekt ei käi alati kaasas sotsiaalse intellektiga;
- Iga laps on milleski andekas, see andekus tuleb vaid üles leida;
- Iga lapse tugevuse avastamisel tuleb mängu koostöö kooli ja kodu vahel, ainult koostöö laseb andel avalduda.

Koolipsühholoogid rõhutasid, et tegelikult lapsed pigem ei taha laiselda. Nad tahavad õppida ja uusi asju kogeda. Seega tuleb luua selleks soodus keskkond, st luua tingimused, mis motiveerivad ja ei koorma üle; igale lapsele tuleb leida õige lähenemine.

Miks siis on ikkagi vaja testida?

Kui me oleme juba märganud, et laps on milleski väga tugev, milleks siis üldse testida? Psühholoogid tõdevad, et märkamise jaoks testi teha pole mõtet. Testi on mõnikord vaja **probleemi täpsustamiseks ja ennetamiseks** – kus meil need ressursid on? Milles seisnevad lapse tugevused? Et panna nõ pilt kokku ja leida ressurss, millele tema kava üles ehitada. Et laps ei hakkaks jorutama. Samuti võib olla test vajalik „survemeetod“, et kool hakkaks tegema vajalikke kohandusi õppetöös. Test on oluline ka õpetajale, kes tahab samamoodi mõista lapse olemust, et vastata küsimustele nagu „Kui kaua laps suudab keskenduda?“, „Mis teda endast välja ajab?“ jne.

Test ei ole „piparkoogivorm“. Andekuse avastamine on **terviklik protsess**. Psühholoogid selgitavad, et test ei ole andekuse „diagnoosimise“ ainus meetod. Lisaks testile toimub vaatlus klassiruumis, et vaadata kuidas laps tunniolukorras käitub. Samuti vesteldakse vanematega. Uuritakse lapse õppimisviisi ja sedagi, kuidas ta oma vihikut organiseerib. Olenevalt olukorrast vesteldakse ka huviringi õpetajaga, näiteks võib tuua juhtumi, kus treeneri selgituste järgi on tunnis muidu püsimatut laps suuteline tundide viisi huvialale keskenduma. Kuna laps pidevalt areneb, on oluline ka muu info, mitte ainult test.

Ei sa võtta, profiil A ja sellega on nii ja nii; võib olla ka risti (tähelepanu on pildimaterjali puhul väga nõrk, sõnalise puhul väga tugev). Sõnalisega on väga hästi, aga kui ütlevad numbrid juurde, siis on laps raskustes.

Mõned näited lapse käitumisest, mis võivad reeta andekust:

- Laps lösutab laual, räägib vahele, on trotsi täis, küsib küsimusi, mis ei ole teemaga seotud;
- Samas on iga juhtum erinev, andekas laps võib olla ka erakordselt vaikne;

- On ette tulnud ka seda, et laps on tunnis püsimatult, sõna otseses mõttes laua peal, all ja vahel, aga kui tuleb tema kord vastata, siis on tal kõik vastused olemas ja kõik ülesanded tehtud;
- Andekas võib olla samaaegselt seltskonna hing ja konfliktide algataja;
- Autismispektriga lastel on mõttekõik nii kiire ja vastus juba ammu teada, milleks seda enam kirja panna? Õpetaja on silmitsi põneva väljakutsega, kuidas motiveerida sellist last midagi kirja panema.

Eestis on võimalik testimine nt Rajaleidja keskustes, kliinikutes kui ka erapraksises tegutsevate kliiniliste psühholoogide juures. Kindlasti peab kõigil teste läbi viivatel isikutel olema vastav ettevalmistus nii psühholoogia erialal kui konkreetse testi osas. Tuntumate testipakettide (nt VISC, WAIS) õiguste valdajad nõuavad nende kasutamiseks ka litsentsi omandamist.

Tallinna Ülikooli, Koolipsühholoogide Ühingu ja Innove jt koostöös valmis tore eestikeelne ja eesti lapsele suunatud hindamisvahendite komplekt (1.-9. kl), mida saavad/võivad kasutada nende testide koolituse läbinud koolipsühholoogid.

Selle hindamisvahendite komplektiga on võimalik mõõta:

- Visuaalne tajumise ja -tähelepanu - võimekus märgata õppetööd puudutavat infot
- Visuaalruumilised võimed
- Pikaajaline mälu
- Töömälu (mitteverbaalne töömälu, verbaalne töömälu, pidurdusprotsessid) - ülesande sooritamisest vajamineva info meelepidamine, kasutamine ning kõrvalise välja jätmine
- Analüüs-süntees (mõistete tundmine, järeldamine)
- Tegevuse planeerimine (töötluskiirus, visuo-motoorne vilumus, planeerimine)

Psühholoogid hoiatavad profileerimise eest: iga laps on eri juhtum ja tugevused võivad avalduda „risti“, näiteks võib tähelepanu olla pildimaterjali järgi otsustades väga nõrk, kuid sõnalises osas väga tugev. **Testid annavad olulist informatsiooni:** kui teame, et lapsel on pikaajaline mälu, siis saame teha sellele vastavaid ülesandeid. Õige lähtepunkt on see, et **iga laps tahab, et tal oleks huvitav ja kui me teame, mis on tema tugevused, siis saame tema õpet kohandada** ja pakkuda talle seda, mis köidab.

Oma töös näevad nad, kui palju tuleb igapäevaselt teha tööd last ümbritseva **võrgustikuga**. Näiteks võtab suure osa ajast õpetaja juhendamine, millesse sageli kaasatakse ka eripedagoog. Oma tähtis roll on kooli ja kodu koostööl.

Anu ja Kairi osundavad ka andekuse varjuküljele. Alasooritajatel langeb tihti eneseusk (ma ei viitsi, ei taha). Samas on just test see asi, mis õigete inimeste kaastöös aitab hapraks muutunud enesehinnangut tõsta. Näiteks saab testi tulemused koos lapsega läbi arutada ja talle tema tugevused sõna otseses mõttes puust ja punaseks teha. Laps näeb ta ka ise, millest tugev. Anu jagas, kui tore hetk on psühholoogi elus see, kui ta näeb, kuidas lapse suunurgad vaikselt üles tõusevad: laps saab ennast ise tunnustada ja öelda endale: „Ma olen päris äge!“.

Airene Vaike Kumari selgitas visuaalruumiliste oskuste tähendust: kuidas ma tajun ruumi iseenda suhtes, on üks oluline osa võimekusest. Koolis on selle arendamisel ja isegi teadvustamisel suured puudujäägid, sest õppimine on väga suurel määral sõnaline ja numbriline. Koolipsühholoogi test 2.-9.klassile mõõdab seda ruumilise järeldamise võimet, kuid hindamisvahendis on juhuslikkuse komponent vahest ehk liiga suur, kolme ülesande asemel võiks olla vähemalt viis. Psühholoogina tunneb ta puudust sellest, et elektrooniliselt sooritatava testi puhul ei näe, kuidas laps vastab konkreetsele küsimusele.

Airene sõnul on täna **kõige suurem probleem koolis nende lastega, kes õpivad viitele. Need lapsed ei saa vajalikku tagasisidet, nad saavad oma viied kätte ja see on „lihtsalt viis“**. Keegi ei küsi, kas sellel viielisel oleks vaja mingit muud, suuremat väljakutset pakkuvat ülesannet? „Andekaid juhivad huvi ja uudishimu, rutiini nad ei talu“, täiendab ta andeka „profili“.

Airene kasutab võimete testi selleks, et luua iseendale pilt, mis lapsega tegelikult toimub. Omaette küsimus on aga see, kas testi tulemusel õnnestub õpetajaid veenda. Teinekord see ka ei õnnestu. Ta toob oma praktikast näite paarist poisist, kes on (õigustatult) vihased, sest neil ei lasta oma arvamust välja öelda. Või teine näide sellest, kuidas õpetaja võib pahaaimamatult võtta lapselt soovi tegeleda edasi süvendatult merebioloogiaga: „Meie õpime praegu Läänemere kalu ja ära tule mulle mingitest Türgi värvilistest kaladest rääkima“.

Temagi selgitab, **et test ei näita päris pilti, vaid näitab suuna, kuhu tuleb vaadata. Ta rõhutab, et test on töövahend**. „Kui ma olen [testimise asjus] võhik, võin vasaraga viga teha, kui ma olen harjutanud, võib sellega teha imesid“, on ta veendunud.

Andekas on sageli tugev ühes, kui tema toimetulek teises eluvaldkonnas võib olla märksa nõrgem. Küsimus on ka veel selles, et kui palju me tahame neid teisi, nõrgemaid alasid arendada. „Kas peame arendama kõiki andeid või ainult mõnda“, küsib ta.

Airene mõistab, et õpetajatel on vastumeelsus tegeleda eraldi veel ka andekatega, kui nagunii on klassis rohkem suuremat tuge vajavaid nõrgemaid õpilasi. Samas lohutab, et sageli on nii, et **andekale erilahenduse leidmine võib olla hoopis lihtne lahendus, sest kui andekale leida oma teema, siis temaga ei ole üldse raske**. Ta rääkis veel kujundlikult „reeglitatu trellidega puurist“, pidades selle alla silmas jäikust õppekava täitmisel, nt nõuet, et kõik (näiteks olümpiaadil vm) puudutud päeval läbivõetud ülesanded peab ära tegema. See näitab tema sõnul, et me ei õpeta mitte inimest, vaid ainet. Selline lähenemine võtab täiskasvanult ära vastutusvõime, võime otsustada. Reeglistatud maailmas justkui erandeid teha ei tohiks. Samas leiab ta, et erandeid saab ja peab tegema, ja ühtlasi võtta selle eest vastutus.

Vestlusringis osalejad nõustusid, et **sageli on just täiskasvanud reeglites kinni, kartes, et kui ma nüüd ühele annan eraldi ülesande, siis mida teised ütlevad? Lapsed on oluliselt sallivamad ja leplikumad**, neis ei tekita erandite tegemine üldse mingit hirmu. Lapsed ei näe, et tegu on probleemiga enne, kui täiskasvanud sellest probleemi teevad. Seega ei peaks ka täiskasvanud asjatult muretsema.

Mõned nipid psühholoogidelt:

- Sageli öeldakse arenguveestlusel: õppimine on kõige tähtsam, kõik muu jätame ära kuni hinded korras. Aga andekalt ei saa võtta ära seda, milles tema on tugev ja mis teda huvitab! Kõiges peab olema tasakaal. Peab andma võimaluse tegeleda sellega, milles laps on tugev, et ta jaksaks;
- Kuidas panna laps, kes soovib tegeleda üksnes sellega, milles ta on tugev, tegema ka midagi muud, st seda, mida ta ei taha?
 - Aruta lapsega, et kui ta praegu ainult jalkat mängib, mis temast siis hiljem saab, sest valikud siis juba ainult ühele keskendumise tõttu väiksemad. Lapsed tegelikult mõistavad üsna kiiresti, et ka neid „nõmedaid“ asju tuleb teha. Nad võtavad end kokku, kuigi alles siis, kui viimane tärmin hakkab kukkuma. Airene täiendas omaltpoolt, et lapse ärakuulamine ja lapsega rääkimine aitab ka lapsel tunda end lugupeetuna sellisena, nagu ta on;
 - Läheneda probleemsele teemale läbi meeldiva teema, st tema tugevuse. Näiteks õpetada matemaatikat inglise keeles või koostada ülesanne dinosaurustega. Mõistagi, eeldab see töö ressursi - õpetaja peab last tundma ja teadma, mis teda kõnetab;
 - Üks autismispektriga laps tahtis teha ühte asja, aga lepiti kokku, et 5 minutit tehakse seda, mida laps tahab ja ülejäänud aja seda, mida õpetaja tahab. Vahel on vaja lahenduste leidmiseks loovust!
 - Teismeliste puhul ei ole moraalilugemist kindlasti vaja (et mida kõike ta peab tegema), vaja on inimlikku suhtlust ja küsida lapselt, mida ta vajab. Mis sind huvitaks, mis on sinu eesmärgid ja kuidas sa nendeni jõuaksid? Et nad ise mõtestaksid - mis on minu programm, kuidas sa need ära teed?

Kokkuvõttes tõdesid psühholoogid, et andeka toetamine võtab aega, julgust ja tahtmist, aga kõik on võimalik! Üks kuulajatest lisas: „Laps ja tema huvi ennekõike!“

Lapsevanema lugu

Lapsevanem Merike Pedaste rääkis oma pere loo:

Merike on kahe lapse ema, mõlemad nõ diagnoositud andekad. Tema lapsed on väga erinevad.

Tema meelset **igat tüüpi andekale test ei sobi**. Näiteks tema kunstnikuhingega muusikust lapsele test pigem ei sobinud, sest antud test ei mõõtnud loovust, kuigi ka tema puhul tõi test välja tema matemaatilised võimed, n-ö insenerioskused.

Teise lapsega on teine lugu. Tema hakkas peaaegu kaheaastaset iseseisvalt lugema. Testini jõuti teises klassis. Oleks võinud jõuda palju varem, aga vajalik info jõudis lapsevanemani hilinemisega. Rõhutas **kooli ja kodu koostöö vajadust**. Ühel lapsel hakkasid tekkima koolis käitumisprobleemid – see pani häirekella tööle. Rajaleidjas tehti testid, mis kinnitasid, et lapsel on teatud alal kõrgemad eeldused. Samas leiti, et võiks siiski edasi uurida. Kas auditiivne või visuaalne test? Enne tehti lapsele visuaalne test, pärast ka auditiivne. Välja tulid mitut sorti andekused (mõlemas testis, kuid visuaalses olid need märkimisväärsamad). Merikesel on hea meel, et sai tehtud mõlemad. Mine tea, kui oleks teinud ainult ühe, siis oleks äkki hakanud ka ise tulemusel kahtlema.

Merike on üks nendest lapsevanematest, kes teadis, et individuaalse õppekava jaoks ei ole vaja „diagnoosi“, aga kool ootas seda sellegipoolest. „Testige ära, siis räägime“, oli kooli sõnum. Testist oli kasu, sest selle (positiivne) tulemus muutis kooli juhtkonna suhtumist.

Aga kui pakutud lahendus ei ole kompleksne ja ei ole inimesi, kes lapsega tegelevad ja lapsele sobivad, siis kukub paraku välja nii, et tehakse midagi lihtsalt tegemise pärast. See ei olnud piisav, mistõttu otsustas Merike jätta lapse aastaks koduõppele. Aga teatud asjad jäid kodus toetamata ja õppimata, tõdeb ema enesekriitiliselt. Seetõttu otsustas ta lapse kooli tagasi panna, aga üllatuslikult osutus kooli leidmine väga suureks väljakutseks. Seitse kooli ütles „ei“ enne, kui üks kool lõpuks lapse vastu võttis.

Jutt käib lapsest, kes sai kolmandas klassis Känguru võistlusel esimese koha. Sellele vaatamata tuleb ka täna veel õpetajatele selgitada, et see laps on teistest erinev.

Merike nõustub, et **testi ei ole vaja anda avastamiseks, kuid lisab, et see on vajalik selle tõendamiseks, kui koolis ei ole märgatud ja ei usaldata vanema arvamust.** „Et ei saaks keegi mulle vastu vaielda ja et kõik vanemad arvavad, et nende lapsed on andekad - mul on ju paber!“, selgitab ta. Asja kurbloolisus on aga selles, et testi ei ole vaja, sest oluline selgub juba vaatluse käigus, aga tegelikkus on see, et laps satub kokku õpetajatega, kellel ei ole vajalikke oskusi, teadmisi ja aega. Probleem on ka õppematerjalide puudus, mida tubli lapsevanem on tasapisi ise püüdnud koostada, aga eks endalgi on ressursid piiratud.

Küsimusele kuulajate seast, et mida soovitab Merike teistele lapsevanematele, kes on sarnases olukorras, vastas Merike: „Vastaksin sellele küsimusele hea meelega viie aasta pärast. Mina lahendasin olukorra nii, et hakkasin ise magistritööd tegema andekuse teemal ja sain selle käigus oluliselt parandada ka oma andekusalaseid teadmisi. Õpingud annavad teadmised ja võimaluse viidata autoriteetsetele allikatele vestluses kooli ja lasteaedadega. Aga kui õpetaja on resoluutselt töölehtede usku, siis räägi mida sa räägid, et ehk saaks kunstihingega lapsele anda arhitekti ülesandeid, tulemus sellest ei muutu.“

Üks kuulajatest küsis, millest lapsevanem sellises olukorras jõudu saab. Esinejate ja osalejate koostöös jagati järgmisi soovitusi:

- Ikka tuleb ette, et kellelegi tundub, et vanem tuleb õpetama. Tasub leida keegi isik, kes aitab vahendada koostööd kooli ja kodu vahel;
- Rajaleidja keskus töötaja aitab sageli palju. Kui ikkagi Rajaleidja ütleb, et lapse käitumine ja võimekus on seotud ja et lapsele tuleb pakkuda võimetekohaseid ülesandeid, siis sellel sõnal on kaalu.

Vestlusringi täiendas veel üks lapsevanem: “Merikese täienduseks võin öelda, et **olukorras, kus kool ei usu vajadusse andekale lapsele teistmoodi tööd pakkuda, on sageli ainus võimalus oma lapse eest seista nõ jalgadega hääletada.** Olin seda ise teinud ja tulemusega väga rahul. Laps on õnnelik ja saab oma võimetele vastavat õpet.”

Nii soovivadki koolipsühholoogid ja seminaril osalenud lapsevanemad üksmeelselt üksteisele jõudu, et seista oma lapse eest! Oma lapse eest tuleb seista, sest iga lapsevanem tunneb oma last kõige paremini.“

Teoreetiline täiendus

Viire Sepp, kes seminari käigus kommenteeris jututoas jooksvalt ka eelnenud esinejate ettekandeid, rääkis seminari lõpus loomulikumatest viisidest, mis aitavad andekust paremini märgata.

On rida käitumismustreid või omadusi, mida on sageli täheldatud isikutel, kes on osutunud andekateks. Niisuguste näitajate sagedasem esinemine (võrreldes eakaaslastega tavaliselt) võib olla selleks markeriks, mis võiks suunata lapsevanemat või õpetajaid oma kasvandike tugevustele ja õpivajadusele suuremat tähelepanu pöörama.

Andekusalane koolitus on seejuures erakordse tähtsusega. Koolitatud lapsevanemad ja õpetajad on hästi kursis andekate isiksuslike ja kognitiivsete eripäradega ning uuringud kinnitavad, et koolitatud isikud suudavad andekust tuvastada võrdväärsel tasemel nagu oleks leitud psühhomeetrislike testidega. Seetõttu on ka talendikeskuse fookus andekusega seotud eripärade ja vajaduste teadvustamisel.

Eesti kontekstis on adapteeritud mitmeid hindamisvahendeid, mis on märkamisel abiks. Nii näiteks lapsevanema küsimustik, mis kirjeldab varases lapseas ilmnevaid või ilmutatud võimalikule andekusele viitavaid omadusi. Samuti on meil adapteeritud väga autoriteetne *Behavioural Characteristics of Superior Students*, mida selle skaala välja töötanud uurimisgrupi juhi järgi nimetatakse ka Renzulli skaalaks. Hetkel on selle skaala automaatse tagasisidega veebiversioon kahjuks ilma tehnilise toeta, loodetavasti on seda võimalik lahendada ja siis paneme selle kindlasti üles ka talendikeskuse kodulehele. **On ka mitmeid eestikeelseid raamatuid, kus selliseid hindamise vahendeid on avaldatud**, nt kirjastuses Studium 2019 ilmunud Hannell, G. „Erivajaduste määratlemine“ või Sepp, V. „Andekusest ja andekatest lastest“ (Atlex, 2010).

Ei tohiks aga eeldada, et kui ütleme „andekas“, siis see tähendab, et laps peab olema justkui andekas kõiges. **On lapsi, kellel on väga kõrged võimed mingis valdkonnas, aga samas näiteks õpiraskused, psüühika- või käitumishäired.** Mõnikord võivad andekusele viitavad jooned sarnaneda ATH või autismispektri häirele omaste käitumise eripäraga. Ka sel juhul on väga oluline teadlikkus ja oskus adekvaatselt hinnata, mille järgi neid eristada.

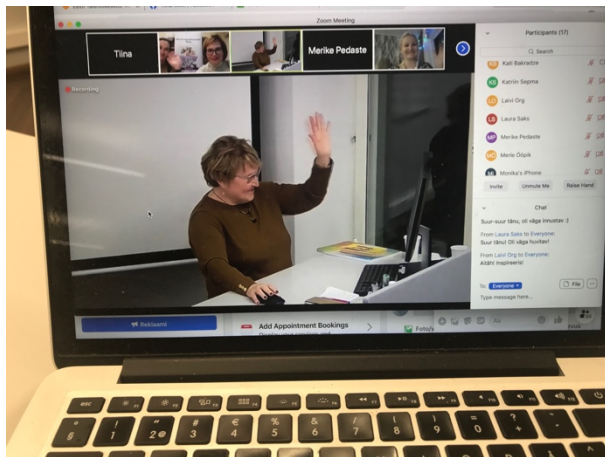
Lapse käitumisjooned võivad meile märku anda ka alasoorituse ohust. Kui tal on madal enesehinnang, väldib väljakutseid, käitumine on drastiliselt muutunud (kas endassetõmbumine või agressiivsus) jms koos akadeemiliste tulemuste pikemaajase langusega nõuab kindlasti sekkumist. Igal juhul on mõistlikum alasoorituse tekkimise võimalust juba eos vältida. Ja seda saab teha vaid keskkonna muutmisega lapse huvidele ja võimetele sobivamaks.

Üheks võimaluseks on näiteks õppe kiirendamine. **Kui kaalumisel on kas varasem koolimineku või klassi vahelejätmise, on lapse intellektuaalse ja akadeemilise hetketaseme ja võimaliku potentsiaali määramine oluline.** Selleks on samuti lihtne võimalus: anda lapsele lahendamiseks vanema vanuse ainekava ülesandeid (tasemetöid, eksamiülesandeid, akadeemilise testi ülesandeid vms). Kui ta suudab oma vanusest vähemalt kahe või enam

kõrgema klassi taseme ülesannetest lahendada vähemalt 70-80%, siis tuleks kindlasti kaaluda ühe võimalusena kiirendamist, mis on uuringute kohaselt kõige efektiivsem andekate arengut toetav meetod. Õppe kiirendamisest saab lähemalt lugeda talendikeskuse 2018.a. suveseminari materjalide juures meie kodulehel.

Lapsevanematele ja õpetajatele väike nipp: **lastele võiks vahel muu seas (ilma igasuguse vihjeta kontrollimisele või testile!) ette sööta ülesandeid IQ testidest**, mida on raamatutena hulgaliselt saadaval. Kehtib seaduspära, et mistahes vaimse võimekuse testid korreleeruvad teiste vaimse võimekuse testidega. Sageli on tegu mitteverbaalsete vahvate ülesannetega, mis pakuvad tunnis vahelduseks ka põnevust. Niisuguste ülesannete kiire ja veatu lahendamine võib anda vihjeid, et selle lapse võimete jälgimisele ja toetamisele peaks pöörama suuremat tähelepanu.

Muidugi on üheks loomulikuks andekuse avaldumise märgiks ka edukus aineolümpiaadidel, konkurssidel ja võistlustel.

Aitäh kuulamast ja kaasa mõtlemast !

Järgmise korrani !

Annetamistalguid puudutav teave

Kokku tehti talendikeskusele annetamistalgute raames 24 annetust kogusummas 469 eurot, millele Swedbank lisas omaltpoolt 352 eurot. Mõistagi ei lõpe meie projekt „Talendipäev lasteaias“ tänase päevaga ja heade inimeste toetus on armastanidata.ee keskkonna kaudu oodatud ka edaspidi!

Suur tänu headele inimestele!